

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ КООРАЯ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951 чылда унаамагыттыгес
1951
ИЮЛЬ
4
СРЕДА
№ 131 (2305)
ӨРТӨӨ 20 КӨП

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

ССР Эвилелиниң Шериг Министриниң дужаалы (1 ары).
Колхозту орулгалыг болдурар дээш (1 ары).
Тяжелениң сталиныч программасы (2 ары).
ПАРТИЯ АМЫДАРАЛЫ: С. Тушков — Партия чырыдышыкынын түнел кичээдери; М. Далаа — Партияны эге организациязынын политкижизидилгелиг ажылы эки тургустунган (2 ары).

О. Шириндвини — Колхозтарны тудуг ажылдырыга агитация-массалыг ажылдары күштелдире
Д. Рылов — Район солуннарынын арынарды (3 ары).
Дайынга болгаш фашизмге уду, тайбын дээ (4 ары).
Улус демократиязынын чурттарында (4 ары).
Кореяда болушкуннар (4 ары).

Партийжи ажылдың методун болбаазырангай-жыдар

Коммунист тургузушкунун улуг орулгаларын боттандырып дээш демиселге бистин чер-черин партия организациялары бодунуң бугу талаалыг ажыл чорудуугазынын аргаларын үзүктел чок мергежидип турар. Партийжи-политиктиг айтырларнын талазын эргилишикни боттандырышаан, олар массаларга организакчы болгаш политиктиг ажылды күштелдирип, совет кижилерни күрүенин онаалгаларын күөседиринче болгаш ажыр күөседиринче мобилизастап турар.

Большевик партия бодунуң каадырларын, бугу коммунистерни партиянын болгаш күрүенин сагылга-чурумун шынгыны сагырынга, ажалга бедик негеделиг болурунга болгаш четпестерге эптешпес болуп чорукка кижизидип турар. Чер-черин партия органнынын политиктиг болгаш организакчы бугу ажылы партиянын болгаш чазактын шитпирлерин күөседиринче эрге-ажыктарына чагартыр.

Ажыл-агый болгаш култур тургузушкунун удуртурунга чер-черин партия органнынын ролун моон сонгаар көдүрери улуг ужурудалыг болуп турар. Бистин чер-черин партия органнынын ажыл-чорудулгазы үзүктел чок экижип турарын чижектер чугаалап турар. Чер-черин партия органнынын ажылдакчылары партияны удуртулганын уран аргазын чедишикниги шигээдип ап, боттарынын бугу күштерин болгаш билин социалисттик экономиканы хөгжүдеринде, ажылчы чоннары коммунист эсуга кижизидерин херээнге берип турар. Оон-биле кады чамдык областарга, крайларга болгаш республикаларга чоокта чаа болуп эрткен партия конференциялары, партиянын хей-хей комитеттеринин ажылынын практиказында боттук четпестер бар деп чүвени көргүскен. Чер-черин партия органнынын ажыл чорудулгазында кол чүве — политиктиг болгаш организакчы ажыл, партиянын болгаш күрүенин шитпирлерин күөседиринче талазы-биле ажыл болуп турар. Биндыг турбужа, чамдык обкомнар, хооромнар болгаш райкомнар политиктиг болгаш ажыл-агый ажылдарын шын таарыштырбайн турар. Совет болгаш ажыл-агый органнынын бижыдарынын орнунга партия комитеттери чамдыкта оларны холгаарлаар орукка кирип, ажыл-агыйнын хей санын тодаргай херектерин партия аппаратынын күжү-биле шитпирлерин оралдажып турар. Биндыг практика партиянын болгаш ажыл-агыйнын ажылынга улуг когаралды таварыштырып турар.

Хурал кылып дүвүрээр болгаш хей саазын бижиринче угланыр, партия организациялары-биле, калбак ажылчы чон масса-биле дириг харылзааны бижыгалаар дугайында сагыш салбас партия ажылдакчылары бисте бар болуп турар. Биндыг аныктыг ажылдакчылар чер-черде ажылдың байдалын ханызы-биле билдир чоруктан, четпестерни чогуур үезинде илередип болгаш оларны чайладыр талазы-биле боттук хемчеглер алдырыдан дашкаарлап турар. Партиянын Калининский обкомунун ажылында улуг четпестер барын хыналда көргүскен. Обком колдуунда ажыл-агыйнын агар айтырларын шитпирлерин ажылды кылгаш, күрүенин болгаш ажыл-агый аппаратынын ажылын хынаар, партиянын болгаш чазактын шитпирлеринин күөседирин хынаар, каадырларын шилип алып болгаш большевикки кижизидер, чонунуң ортузунга политик-массалыг ажылды организациязы дээр шыкшаш партияны удуртулганын чугула соругаларын шыкшып турар чүүл бар. Обкомун болгаш оң килдистеринин ажылында партия, совет органнынга болгаш удуртур каадырларга оларга дааскан херекти, партиянын болгаш чазактын айтышкынарын амыдырал кырынга боттандырып дээш чогуур негеделиг олардан салбайн турар. Дириг

удуртулганы саазын-каадырларын удуртулга-биле солуп, хей санын эргейт шитпирлер үндүрер чорукту болдуруп турар.

Каадырларга бедик негелде чок, күөселдени хынаар чорук чок болуп турарында область болгаш район организацияларына партиянын болгаш күрүенин сагылга-чурумун дыкка кошкаткан, ол чорук болза, партия райкомнары обкомну тоовас, оон айтышкынарын күөсетпес болгаш партия обкомунун шитпирлеринин күөселденин дугайында отчеттары кирибестээр чорукке кириген.

Партийжи ажыл — дириг, чогадыкчы ажыл болуп. Партиянын ажылдакчызы — политиктиг удуртукчу, массанын организакчызы болгаш кижизидикчи. Оон дорт хүлээлгези — партиянын, күрүенин болгаш күш-ажылдын сагылга-чурумун сагырынын үлеер-жизин болуру болгаш бистин каадырларыны бот талазы-биле кижизидери, каяа-даа идепкейин көргүзөр, бугу-ле чаа, мурнакчы деп шигелгил чүвени деткир, партияны ажылды эки дуржулгазын негедерип, ниитилештирер. Биндыг болза-даа, партиянын чамдык комитеттери бодунуң ажылынын аргаларын үргүлчү мергежидер дугайында эвээш сагыш салып турар.

Хурал кылырынга, янзы-бүрү медеэлер кылырынга, илеткек бижиктер бижиринге эвээш шакты киригештин, массанын ортузунга организакчы дириг болгаш политиктиг ажылды, кудуку каадырларга дузаламчы көргүзөр ажылче хей шакты кириери — партия комитетин, партия ажылдакчызы бүрүзүнге негелде ындыг болуп турар.

Шын удуртуру — бүдүрүлгелерин, колхозтарын, МТС-терин болгаш совхозтарын албан черлеринин болгаш өөредилге черлеринин, ажылынын иштинче кирири, массалар-биле сүмележип чугаалажыры, адаанда шүгүмчүлдерин ээллек эсу-биле дыназары болуп. Партия ажылдакчызы шагынын хей кезең бистин бугу планнарыныстын болгаш чорудар хемчеглериниң салым-чанынын шитпирлеп турар черлерге, массанын ортузунга эртирер ужурул.

Угаадын шындыдары — партияны ажылдың кол методу болуп. Политиктиг ажылды массаларга чер бүрүзүнге чорудар, каадырларын сагыш човангыр өстүрери болгаш кижизидери — партия организация бүрүзүнүн, партия удуртукчузу бүрүзүнүн хүлээлгези. Дужаалды болгаш айтышкынар күжү-биле ажылдар дээр ажылдакчылар бар.

Кайы бир партия организациязынын мурунда туруп турар сорулгаларны чедишикниги шитпирлерин дээр болза, сорулга бодалгалыг ажылды чедиш алыры, масса-биле оон харылзаанын бижыдыры, шүгүмчүлелди болгаш бот-шүгүмчүлелди калбартыры чугула.

Канды-даа херектин чедишикни кижилер, каадырлар шитпирлерин деп эш Сталин өөредип турар. Бистин партия болза, партиянын кайтамчыктыг каадырларын өстүрген. Оларнын хүрээлени үзүктел чок немежиб турар. Сорулга болза, ол каадырлар большевикки удуртулганын уран аргазын дүрген шигээдип алырынга дузалаары болуп, марксизм — ленинниң теориязы-биле оларны чепсеглээр, партияны ажылды удуртулганы-биле оларны байдыр. Партиянын каадырларын практиктиг ажылга, большевикки шүгүмчүлелге болгаш бот-шүгүмчүлелге, партия болгаш чазактын шитпирлерин күөседир дээш демиселге кижизидер херек.

Партиянын бугу ажылынын денелни бедитишаан, партия органнынын удуртур ажыл-чорудулганын мергежитишаан, бистин чер-черин партия организациялары коммунист тургузушкунун сорулгаларын боттандырырга бодунуң ролун улам бедик көдүрер. («Правданын» мурунку чүүлүнден).

ССР Эвилелиниң шериг министриниң дужаалы

1951 чылдын июль 1. № 85 Москва хоорай.

Эштер ужудукчулар болгаш штурманнар, инженерлер болгаш техниктер, агаар адыгжылары болгаш радистер, уچار-чүүл механиктери болгаш мотористер, уچار-чүүл үлетпурунун ажылдакчылары! Эштер солдаттар болгаш сержантылар! Эштер офицерлер болгаш генералдар!

ССР Эвилелиниң Агаар Флодунуң Хунунге совет улус бо чылын сталиныч уچار-чүүлдүң хөгжүлдеинге болгаш оон дайынчы шынарларын бижыдырынга чаа-чаа чедишикнир-биле ужуражып турар.

Боттарынын совет човунга, коммунист партияга, төрөөн совет чазакка база улуг баштыкчы болгаш башкы эш Сталинга чижек чок бердинген бистин сталиныч хартыгаларымыс бугу совет дайынчылары-биле кады бистин улузузустуң тургузукчу күш-ажылынын камгалалында серемчилелдиг туруп, Совет Эвилелиниң күрүне эрге-ажыктарын бүзүрелдиг камгалап турарлар.

Уچار-чүүл үлетпурунун ажылдакчылары бо байырлады уچار-чүүл техниканын хөгжүдөр болгаш шигээдир талазы-биле чаа-чаа чедишикнир-биле демдеглеп турар.

ССРЭ-нин Агаар Флодунуң Хуну-биле чергелештир Силерге байыр чедирип, амыр-мендинерин айтырбышаан, уچار-чүүл техниканын болгаш ужудукчу мергежилди шингээдир, сагылга-чурумну бижыгалаар база уچار-чүүлдүн дайынчы белеткелин бедидер талазы-биле улам ыдай чедишикнирлериг болурунары күзедим.

ССРЭ-нин Агаар Флодунуң Хунун демдеглээр-биле дужаарым болза:

Бо хун, 1951 чылдын июль 1-де, бистин Төрөөн чуртувустуң найсылалы — Москвага болгаш Эвилелден республикаларын азыралдарыга артиллериянын чээби удаа дааштаашкыны-биле салют кылыр.

Күчүлүг сталиныч уچار-чүүл делгерезин!

Маадырлыг совет улус болгаш оон шыларангай Чепсектиг Күштери делгерезин!

Совет чазак делгерезин!

Большевиктерин улуг партияны делгерезин!

Бистин улуг баштыкчымыс, башкымыс, генийлиг полководчу, Совет Эвилелиниң Генералиссимузу эш Сталинга алдар!

ССР Эвилелиниң Шериг Министриниң Совет Эвилелиниң Маршалы ВАСИЛЕВСКИЙ.

Нарын дүктүң кыргышкыны бир чартык катап улгаткан

ЧИСТОПОЛЬ (Татар АССР). «Урожай» колхоз күрүнеге 6 айларын иштинде 1946 килограмм бир дугаар сорттун нарын дүктүн дужааган. Олар чыл планын ийи дүктүн чыгыш амыр күөсеткенер. Чамдык хойлардан ыргалаан дүк, 7 килограмм чедип турар, а ортууна-биле хой бүзүрүлгезинде 4 килограмм дүк алдынга.

Малчынар ол чедишикни, хойларнын уксаазын болгаш оон продуктуун экижидерин ачызында чедип алган. Бир нах чылдар мурунда колхозчу Никитин нарын дүктүң хой-биле ол черин хоюн хайнаштырып, оон экин шилип ап, ону доруктуруп тургаш, чаа уксааны үндүрген болгаш нарын дүктүң, эң ийи шынарлыг эйттиг маалды өстүрер арганы тыккан. Ам ол ажылды колхозтун малчыны эш Бармин кылып

турар. Ол ажылды кылырынга Казанын Бауман аттыг мал эмгелчелинин институтунун эртем ажылдакчылары улуг дузаны чедирип турар.

Ой ажылдың чамдык түнелдерин ам үндүрүп болуп. Чаа уксаалыг маалдык баш саны 680 чегинен. Чистопольский районун колхозтарына «Урожай» колхоз иңди уксаалыг маалдык таралдыкчы болган. Райондун 16 көдээ ажыл-агый артелиринеде улуг продуктуулук хойлар бар болган.

Чаа уксаалыг хойларнын бөлүүчү күөсүлди өстүрери болгаш ону шигээдип алып чорук өске колхозтарга маалдык бажын өстүрерине, хой фермаларнын продуктуун улгатырынга улуг аяктыг болуп турар. (СЭТА).

Баштайгы тарааны — күрүнеге

ГОСТОВ-НА-ДОНУ. Колхозтарын ховуларында комбайнар чедип келген. Доннук колхозтары тараа кезилдезинин ажылы эгелей бергени ол.

Степнов районда комбайн-биле тараа кезиринин мастери эш Гом «Сталинец» деп ийи комбайнны коюп алгаш 60 гектар черин кызыл-тазын болгаш бир нах пуд тарааны бастырган. Комбайн-жеруларын станочнику ажылы күрүнеге тараа дужаар планын дораан эгелээр арганы колхозтарга берген. Элеваторларга тараа соронк коштар кээп турар. Күрүнеге 1200 пуд эңи тарааны дужааган Ворошилоз аттыг колхоз Степнов районун колхозтарын.

дан мурнап тараа дужааганын кыттапчынын алган.

Степновтук тараажылары ажаап алышкыны июльдын 15-ге чедир доозар, а күрүнеге тараа дужааганын июльдын 27-ден орай эвесте доозар деп шитпирлөөн.

Массалыг дүжүт ажаап алышкыны, че Донда эң улуг район болуп Сальск районун тараажылары база кирипкен. Оон-биле чергелештир күрүнеге тараа дужаалганын эгелөөнөр. Баштайгы бир хүнүнү иштинде Сальсктин алеватору чаа дүжүттүк он-он муң пуд тараанын хүлөөп алган. (СЭТА).

Улуг өөрүшкүлелге

Чаа-Хөл районунун ажылчы чоннары, районда бугу күш-ажылчы эр, херэвиен колхозчулары ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң «Тыва автономнук областтың көдээ ажыл-агыйына дузалаар хемчеглер дугайында» үндүрген доктаалын таныкып көргөш, большевик партияга, совет чазакка сеткил-сагыжынын ханы ынак өөрүшкүлелин илередип хүлөөп алганын Район ол доктаалды Эсугаар 210 өрелерин сууржуң амыдыралга кириер, 30 муң ажыг дедир эгитимес чээлини, 68 муң узун хуусаалыг чээлини алыр.

1950 чылда көдээ ажыл-агый артелиринеде чедир төлөвөөн өре болуп аркан тараа дужаалганын 3861 центнер тарааны, МТС-ке натура төлөвиринге берзе чогуур тарааны чингеткен. Чамдык улгатыр катышкан колхозтар дыкка хай төлөвирден хосталган. Чижээ, Ста-

лин аттыг колхоз—5 тонна, «Вургаар» колхоз—6 тонна, Ленин этт болгаш Шверник аттыг колхозтар 5-тонна тараа чингелдиг болган. Хемчеш өске-даа чингелделерин чоруккан.

Районда большевик партиянын, совет чазактын канчаар-даа аажок улуг дузаламчы колхозчуларга тайылбырлап ажылдар чоруп турар.

Ол сталиныч улуг сагыш-салымшыныга сорук кирген колхозчулар аяаа хыры кылдыр колхозтарын организакчы ажыл-агыйын бижыгалаарынга бугу култураларын дүжүттүн дыкка улгатырарын иштинде мал ажылын дүрген өстүрери-биле кады оон продуктуунуң дыкка бедидерин хандырыры-биле туус-тус кезелгелерин алганнар.

К. ОНГАА.

Шак графиги-биле ажылдап турар

Кузьма Дресвянников болза, ам ийи чыл дурсуунда Каа-Хем районун Сарыг-Сеп МТС-тин трактористи болуп ажылдап келген. Ол болза, эрткен чылда ажылдын рекорд түнелдерин көргүскен: 336 гектар черин сайзырадып ажылдап кылыр тургаш, херек кырында 1033 гектар черин сайзырадып кылган. Оон-биле 1 тонна 500 килограмма кывар чүүлдү камнап алган. Ынчангаш Дресвянников камнап алган кывар-чүүлдү Воровшилоз аттыг колхозтун 100 гектар черин андырып берген.

Бо тракторист болза, ам бо үеде-даа ажылдын темпини куулатпайн турар. Иван Буневтиң дуржулганы бугу чуртка негертөөн дораан-на Дресвянников күш-ажылдын шак графиги Эсугаар күөсүттеринин методун дүрген өөренип көргөн болгаш ону партика кырынга ажыгалаан. Трактор-биле ажылдарын доктаатынган шаг-үезин чөп ажыглаары дээш ол шынгы демисел чорудуп келген.

Бир эвес мурунда норма Эсугаар

хүнде 36 гектар черге чажып тартып турган болза, оон ажыр хүндү 90 гектар чедир чажып, тартып, а чамдык хүндерде мырыңай 130 гектар чедирип турган. Ол тракторист кыкка хуусаада колхозтун 700 аяк гектар тараа култураларын чажып тараан.

Чайгы чер андырылганынга шак графиги-биле ажылдарын база боттандырган. Ажылга минутааларын үчүдүн тургусканынын ачызы-биле Дресвянников план Эсугаар бир ээл чегде 6 гектар черин андырыны орнунга 13 гектарын андырып турган. Андангар черни дискелээрин ажылдын шак графигин Эсугаар чоруткан. Күш-ажылды шын органды заастаанынын, техниканы эки шингээдип алганынын болгаш чаа мурнап чы дуржулгага чүткүлдүнүн ачызы-биле Дресвянников улуг чедишикнирлер болган. Ол чүгле чаксахову ажылынын үезинде 603 килограмм кывар чүүлдү камнап алган.

И. ЖАРОВ.

Мал ажылы дээш сагыш салышкын

Нитиниң мал ажылын хөгжүдөрүнүн үезинде болза, оон бижыг чөм-суурин тургузары болуп. Барын-Хемчик районда улгатыр катышкан «Большевик» көдээ ажыл-агый артели (даргазы эш Идам-Сюрюк) сизен кезилдеинге бугу тала-биле эң шынарлыг белеткелни алган, ам сизен кезилдеинче массалыктыг кирип турар.

Ол колхоз 4 сизен кезер машинаны болгаш 3 аяк дымбаажын септеэн. Колхозчулар тракторлар-биле сизен кезер черлерин харгаанын, чырааларын болгаш даштарын аштап-арыглаач. Мал

чөми белеткелерин тускай бригадалар тургузуу, оон ажылдын планын бугу кылып алган. Мал чөми белеткелеринин ажылы кыска хуусаада эң шынарлыг чорударын организакчы ажылдарын ында партия эге организациязынын секретари эш Очур-оол идепкейлиг удуртуп турар.

Сизен кезилдеин-биле чергелешти тарааның чайгы ажаалганын болгаш оон ажаап алышкынынын белеткелни күженишикниг чорудуп турарлар.

П. СЫЧЕВ

Бедик дүжүт дээш

Тарааның чайгы ажаалганын эки чорударында Барын-Хемчик районда Ворошилоз аттыг колхоз күне-иштинин демиселин турар. Колхозтун даргазы эш Дарнаа, партия эге организакчы секретари эш Херел олар колхозчуларын күжү тараа ажаалганын чөп организастаан.

Колхоз чаксы тарылганы 10 аяк хүнүнде 112 хуу күөсүлүп алган. Чыкса чаа районун көдээ ажыл-агый ажылдакчыларынын хуралында колхозтун

тараажылары гектар бүрүзүндө 20—25 центнер тарааны өстүрүп алыры күзүлгөн.

Биндыг дүжүттү чедип алыры-биле тарылга доостуру билек оон чайгы ажаалганын эки шынарлыг чорудуп эгелээп. Колхозчулар июнь айның баштайга чар тынында 400 гектар тарааның баштайгы сугтарылганын дооскан, ам ийи дугаа сугтарылганын чорудуп турар. Ол ышкан тарааның погун аштарыны үгелерин чорудуп турар.

С. ПЕТРОВ.

КОЛХОЗТУ ОРУЛГАЛЫГ БОЛДУРАР ДЭЭШ

Тожу районда «Совет Тыва» колхоз болза, бодунуң бүдүрүлге планында көрдүнгөн кол сорулгаларын күөсүдиринге кичээнгейин салбайн турар, ылангыя ол колхозтун кол ажыл орулга чедип алып ажылы чакы болгаш чайгы сезоннарда балыктаашкын ажылын чедишикни-биле организациястап чорудар ужурул. Колхоз болза, ында райпо-биле чаксы, чайгы, кыска сезоннарда 20 тонна балыкты тудуп бээр-биле 25 муң рубль түнүгү керээни чаргаш, 4000 рубль түнүгү авансаны алган. Керээде айтканын Эсугаар чаксы, чайгы сезоннарда 15 тонна балык тудар турган болза, бо хүнге чедир колхоз чүгле 3 тонна балык тудуп алган.

Бо талазы-биле колхоз баштаар черинден балыкчыларны чет-чир санын чепсек-херекселдер-биле хандырышаан, ылангыя балыкчы бригада хеме, четки, невод бо чүүлдер балыкчылар бүрүзүнге чедишпес болуп турар. Балык бригаданын бригадирин колхозта партия эге организациязынын секретари Серинчик бодунуң ажылынга ээ-хармысалга чок, арагаже хандып, балыкчыларын ортузунга кижизидилгелиг ажылды чаа-чаа социалисттик чарыжын калбартып, кижизидерин

идепкейин көдүрүп ажыл чорударын ийи улуу, арагаллап алгаш балыкчыларга чедирип бээр дээш ап чоруккан чаа балык тудар херекселдерин ышкы ора-чаза тартырып алган, билбес ээрик чедип турган. Ажылга шак мындыг организас чок чоруктун хараазы-биле Азас-Халде 19 кижин составтыг балыкчылар бригаданы ажылынга харысалга чок ажыл нормазыны күөсетпейн турар.

Туткан эки шынарлыг улуг өртөктүг балыктарны дужаарынын улуу боттары аразында үргедип ажылап турар чүүлдер хей. Тудуп турар балыктын нити шынары багай, чамдык балыктар биче хемчээдиг болуп турар.

Бригадир эш Серинчик баш бурунгаар хемчеглерин ап, четки, хеме болгаш өске-даа чаа херекселдерин тып алырынче шыгы хемчеглерин амыр ужурул турган. Мындыг турбужа, ол ажылды ала-чаягарап турганы-биле колхозтун бо чылын балыктан кирип алып хей орулгазын үзүп, балык тударынын планын шуут күөсүтпез болуп турар.

Колхозта мыйыстыг бо мал фермазынын ажылын экижидер, инек саанчыларынын ажылын планнамы-биле удуртуп, саар инектерден сүтү чидирип чогу-биле саап алып

талазы-биле ажылды организациястыг тургуспаан. Фермада 32 бызаалыг саар инек бар. Колхозтун бүдүрүлгелер планында бадылааны Эсугаар 38 саар инек турар, олардан 35000 литр сүттү саап алырын көргөн болгаш майда 3200 литр, июнь айда 4600 литр сүттү саап алырын көргөн турда, ферманын саар инектери апрель айдан эгелээш оолдап келген. Бо аразында ферма эргелекчишин ажаап алган сүдү херек кырында 28 саар инектен чүгле 1462 литр сүт болган. Ферма эргелекчизи Сюрюк-оол ол ажылды удуртуп, баш карар болгаш четпес чүүлдерин чайладыр дугайында шуут сагыш салбаан. Саанчылар, Аалчымай, Байыржап суглар инек саарындан чалгаарып, бызааларын салып эмзирип турар чүүлдер бары мырыңай тодаргай, ферма колхозка биче эвес орулга кириер ужурул. Фермада инектер хүнде 100 аяк литр сүтү берип турар. Фермада үчөт-өчөт ажылы дыкка багай.

Ферма эргелекчизи Сюрюк чогуур үезинде колхозтун санакчызынга бодунуң өтөдүн кирип бербейн турар болгаш харын Сюрюк ферма эргелекчизинге 1951 чылдын апрель 26 хүнүнде киргеш, бо аразында чаксы-даа өтөдүн кирип бербээ, ол

дугайында Сюрюкнун чугаалап турары: чүү деп бодаар билер, садым магазин эргелекчизи эвес мен деп, харын туразы улуг чүүлдер чугаалап каар. Мындыг чүүлдерин хараазы-биле фермада сүт болгаш өске-даа продукция чүүлдерин өскээр ажылатынып турар.

Четпес чүүлдерин дарый узуткап чайладыр дугайында шыгы хемчегин алыры чугула. Партиянын комсомолдун политиктиг ажылы чорудуп, колхозчуларнын идепкей сонугарынын көдүрүп, култура, политиктиг ажылды калбартып, нитиниң ажыл-агыйнын экономиказын күштелдирери ында партия эге организациязынын кол сорулганы болуп.

Районун партия пленумунга-даа, район Совединиң сессиязынга-даа колхозтарда туруп турар четпестерин дугайында санал, шүгүмчүлелдер-биле илеретинген четпестерин бугу хемчеглерин ап тургаш узуткаары чугула.

Моон сонгаар бо четпестерин узуткаарына колхозта партия эге организациязы, колхоз баштаар эри, районун көдээ ажыл-агый килдизи олче кичээнгейин салза чогуур

Д. МИЖИТ.

Эртем ордузунун сылдызы

Совет эртемниң ордузу — Ленинский дагларында Москва университетинин чаа бажыны — беш адыр сылдыс-биле чайнаан турар. Сылдыстың хемчээли 7,5 метр. Ол сылдыс канчаар-даа аажок улуг чектер-биле шиметинген турар. 230 метр бедикте тургустунган ол сылдыс Москванын бугу точкаларында көстүп турар болуп.

Июнь 27-де университеттин тудуг шөлүнде чыккылар болза, сылдыс-

Сылдыс болза, делгем метрлиг шилдиде бижыглатынган турар. (СЭТА).

Тиилелгениң сталинчы программазы

(И. В. Сталинның 1941 чылдың июль 3-те радио дамчыштыр чугаалаан чугаазының 10 чыл оюнга)

Он чылдың мурнууда, 1941 чыл июль 3-те, улустарың улут штыңчызы Иосиф Виссарионович алин совет улуска, Кызыл Армияны болгаш Шериг-Далай Флоридын дайынчыларыңа радио дамчыштыр кыйгырыг чугаа кылган. Ук чаагың сорук кирикти сөстөрү ту делегейге чаңгалган.

Бодунуң чугаазыңа эш Сталин дара берген болушкуннарыңды байдалдың ханы аналган берген, гитлержи электерлер уду совет улустун чөптүг, хоскчы дайынның характери болш соругдарың тодаргайлаан, Изыны канчап тиилээрини орукун айыткан.

Эш Сталинның чугаазы болза, да-чурттуң Улуг дайынның соругдарыңа хөдөлүшкүннөриниң программасы болган. Эш Сталинның чугаазы бистин шынның керээстин, хосталган болгаш демократияның тиилелгени дээш, герман шизм-биле демиселче бистин ртун улустарың, бүгү делегейнин сталгага ынак улустарың мобилистаан.

ССРЭ-ниң улустары амыдырап турар, бе азы өлүр бе дээриниң дугайында, Совет Эвилелиниң улустары хостуг болур бе, азы кулданыйшыкка дүжөр бе дээриниң дугайында болуп турар-дыр» деп, эш Сталин чугаалаан. (Совет Эвилелиниң Ада-чурттуң улуг дайынының дугайында, 5-ки үндүргени, арын 13).

Совет Эвилелиниң дайынның соругдары делегейниң бүгү хосталга ынакшылдыг улустарының эрге-ажыктарын харыылап турган. Совет улустун демисели өске улустарың сагыш-сеткил талазы-биле эл-сеткил катыжышкыны болгаш депкишкенин чогуу-на ыччангаш тывар деп эш Сталин чугаалап турган.

Ол сталинчы өтүр көрүшкүн дайын чорудулгазының үзүндө бурчуу-биле бадаткатынган. АКШ-тың болгаш Англияның чагырыкчы бөдүктери фашизмниң аштыгарың күзевейн, а ССРЭ-ниң кошкарың болгаш аштыгарың күзеп тургаа, бүгү делегейниң бурунгаар депшилгелиг болгаш демократтыг күштери чаңгыс-ай антифашисттиг фронтуну тургуспаушаан, реакцияны болгаш фашизмниң күштеринге уду демиселче Совет Эвилелиниң болгаш улустарың уду баштыңчы эш Сталинның удурутулгазы-биле сырый катыжып киргенер. Улус массаларың кызышкынының ужурунда, Англияның болгаш АКШ-тың чактары Совет күрүне-биле эвилелдешпестен өске арга чок болганнар.

Бистин чуртувусту чаасканзырадыр дээн дайынның бүгү планына мерген угааның сталинчы даптык политика чүгө үрөп-үскөн эвес, а харын антигитлержи коалицияны тургузарың болгаш фашист Германияны бүрүн чаасканзырадырың хандырган.

че көжүрениң төгүдө көстүп көрбөс удуг хөмчөлдөг ажылың организастан. Кыска хуусаа иштинде чөөн чүкчө бир муң үш чүс ажыг бурдурулгелер көжүртүнгөн, катан тургустунган болгаш бүрүн ажыгалаче кириптинген. Чаа-чаа удуг фабрик, заводтарың тудуу калбарган.

Дайын мурнууң чылдарында чурттуң чөөн чүгүңгө күчүлүг индустриальдыг баазаны тургускан эш Сталинның болгаш коммунисттиг партияның мерген угааны база өтүр көрүшкүнү дайынның чорудулгазында канчаар-даа аажок тодаргай-биле илдерээ. Чурттуң чөөн районнары—Урал, Кузбасс—дайын үзүндө Совет күрүниң эң чугула арсеналы апарган.

Социалисттиг көдээ ажил-агый, дайын үзүниң бүгү аар-бергелери шынгырап турза-даа, чуртту болгаш армияны эргежок чугула продукттар-биле, а үлөтүрүнү—чиг эт-биле үзүк чок хандырып турган.

Совет тылдың ажыл-ишчилери фашист Германияга уду дайынга дайыны экономика талазы-биле тиилээ. Ол тиилелге ажыл-агыйны социалисттиг системаның уду артык шынарлары көзүлгөн.

Боттарының ынак баштыңчызың кыйгыры-биле, боттарының хөзөни шынны-биле сорук кирген совет улус, Совет Армияның дайынчылары Ада-чурттуң дайыныга чижек чок эрес-дидим, мадырлыг болгаш туркут чорукту көргүскөнөр. Гастелонун болгаш Матросовтун, Зоя Космодемьянскаяны болгаш Лиза Чайкианың, Олег Кошевойнуң болгаш Ада-чурттуң өске-даа чүс-чүс муң мадырларының шыгалдары бистин улузвустун база өске-даа бүгү хосталгага ынакшылдыг улустарың күзөөгө Төрөөн чуртка чижек чок бердишкениңиң, бодунуң патриоттуг хөдөлгезин шыңчы күдириниң чидиг үлөгерлери болуп, көздө арттып калыр.

Дайынның тылдың делгем партизан шимчээшкениң непередиринче, дайынның эжелеп алган районнарыңа гитлержилер болгаш оларны чалчалары шыдашпайн баарынды берге байдалды тургузарыңче, оларны истен-сүреринче болгаш базым бүрүзүңгө кыргып-хыдырыңче, оларны бүгү хөмчөгерин үрөп-бузарыңче эш Сталин совет патриоттары кыйгырган. Немецтерниң эжелеп алган районнарыңа эш Сталинның кыйгырың өзүаар, оон удурутулгазы-биле күчүлүг партизан шимчээшкени тургустунган. 1941—1943 чылдарың үзүндө дайынның тылдың партизаннарың муң ажыг оряттары хөдөлип турган. Партизаннар 300 муң ажыг гитлержи солдаттары болгаш офицерлери унуткап, дайынның ок-чөмөзүн болгаш шериглерин дажып чораян 3 муң ажыг шешлоннары аңдарып дүжүрөнөр.

Дайынны тиилээн тиилелгени организаастарыңа эш Сталинның июль 3-теги чугаазының ужуру-дузаның дугайың чугаалапшаан, М. И. Калинин мында деп айткан, эш Сталинның радио дамчыштыр чугаалаан чугаазы горизонтуну чынык шыкшып чырыдылган. «Эш Сталинның кыйгыры улузун күзөп чүткүлүңгө эжитки айткан, улустуң энергиязың ажыглаарың аргазын айткан.» (Коммунисттиг кижизидиле дугайында, Анык гвардия, 1947 чыл, арын 239).

Баштыңчыны кыйгырыңга совет улус дайын-биле демиселче боттарың бүгү күштерин мобилизаастары-биле харыылаан. «Бүгү чүвени фронтуга, бүгү чүвени тиилелге!»—деп совет кижилерниң лозуну ыңдыр турган.

Совет улуска болгаш Кызыл Армияның дайынчыларыңа чүве чугаалапшаан, эш Сталин бээрелдиги-биле болгаш шыңгызы-биле мында дээн: «Бистин күштериниң санап четимес. Көгүй берген дайын аңаа удавас минн бээр» (арын 16).

Ол сөстөрүн шынның бүгү делегей удаайы көргөн.

АКШ-тың болгаш Англияның чактары Совет Эвилели-биле керээлиг тургаш-ла, герман фашизмиң бүрүн чыла шаптырышкында камгалап алырын оралдажып, ийи дугаар фронтуну ажыларын бужар багы-биле үзүп турганнар. Оон анда, олар Германия-биле чаңгыс талады керээни Совет Эвилелинге билдирбей чарар дээш, 1941 чылдың сентябрьде, 1942 болгаш 1943 чылдарда гитлержи Германия-биле чажыт чугаалажышкыны артык өскөрүчкү өзү-биле кылып турганнар. Ол дээрге эвилелчи хүлээлгезин оларын дорту-биле үрээни ол-дур.

АКШ-тың болгаш Англияның чактары Германияны Совет Эвилелиниң хөлу-биле суларадырың, делегей рыногундан ону чайладырын күзеп турган. АКШ-тың болгаш Англияны империалисттер демократияга болгаш бурунгаар депшилгеге уду демиселди базары-биле Европага реактык күштерин камгалап алырын оралдажып турганнар.

Империалисттерниң ол бүгү план-

нары болгаш бодалдары, эш Сталинның мерген угаанының болгаш өтүр көрүшкүнүнүн, ССРЭ-ниң күш-күчүзүнүн, совет кижилерин эрес-дидиминиң болгаш турустуунуң ужурунда, бүрүн буступ дүжүшкүңгө таварышкан.

Гитлержи шериг машиназын Совет Армияның чааскан унуткап шылаары, Германияны эжелээш, фашисттиг дарлалдан Европаның улустарың, оон иштинде француз улусту хостаары мырынай тодаргай апарганда ам, англи-америк империалисттер фашисттиг империалың бурундурлардан фашизмниң артышкынарны камгалаар дээш, Барың Европалык Совет шериглерин кирерин болдурбас дээш, Европаның улустарының национал-хосталгалыг шимчээшкенин базар дээш, ийги фронтуну ажыдарың далажы бергенер.

Дерт чыл кызыкмак мадырлыг демиселдин түнелдинде Совет Эвилели болгаш улут Сталинга удурутунган оон чөпсектиг күштери бүгү-делегейге төгүлүг ужуру-дузалыг тиилелгени чөдип албышаан, герман фашизмиң болгаш япон империализми чыла шаркан.

Танды районнуң девискээринге 1950—1951 өөредилге чылында бир кежээки партия школызы, ВКП(б) төгүзүнүң допчу курзун өөренир 8 бөлүмнөр, И. В. Сталинның допчу намырды өөренир 9 бөлүмнөр, 13 политшколалар, бижик билбес чорукту узуткаарың 4 бөлүмнөри ажалдап эрткен. Партия, совет органдарың активинден 60 кижик марксизм-ленинизмниң үндөзүнөри бот-кичээл-биле өөренип келгенер. Партия чырыдышкынының өз четкизинде нитизи-биле 535 кижик, оон иштинде 269 коммунисттер, 110 комсомолчулар, 156 партия кижигүнү өзес активчилер бар.

Боттарың идея-политиктиг биллиниң денелени бедиринге коммунисттерниң соувургалы бо чалын онза улагаткан. Өөредилге чылының эгезинде парткабинет боттары өөренип турарларың кижик бурузүңгө тускай планнарың тутуп берген турган. Партия райкомунуң бюрозунга консультантыларың бадылаан, а олар тус-тус болгаш бөлүк кижилерге консультантылары кылып берип, оларны өөредилгезин контролдап турганнар. Партия кабинети бодунга лекцияларың болгаш теоретиктиг илеткелдериң база организастан келген.

Коммунисттер Н. Михайлюк, И. Лезный, Н. Михеев, Н. Мейкова, А. Абросимова болгаш өске-даа эштер боттарының идея-политиктиг билли бедиринге үлөгерлиг ажалдааннар. Олар боттарының кичээлдерин планнап алгаш ол өзүлөр номчулгаларың болгаш концепцияларың доктаамал кылып келгенер.

Районнуң кежээки партшколазы бо чылын эрткен чылдазыңдан дээр түнелди көргүскөн. Ону коммунисттерниң нити билг-медерелиниң тодаргай өзүлдөзүн хөдөйлөп турар. Болуп эртип турган кичээлдерин утка-шынарлыгы, идеялыг деннели экижиң, аныкчык бурчундун негелде шыңгыраан турган. Оон түнелдинде программады айттыңан материаллары бо чылын төндүр өөрөнгөн. Райпартшколаны 17 кижик чедикшиңниң дооскан, олар ам быжык билгени чөдип алганнар. Бо өөредилге чылында пропагандистерниң эки шилип тургускан чорук кичээлдериниң нити денелени бедиринге уду ролуу ойнаан. Н. Михайлюк, Н. Мареев олар кичээлдериниң черле эки белекелдиг боттарында эки концептилерин, шын планнарың чорудуп келгенер. Өөрөнгөн чүлдөр бүрүзү аныкчыкларга дүргөн билдинип турган. Ыччангаш кичээлдер соксаал чокча чаа-чаа темаларың шилчип турган. Дириг амыдыралык беседалар чорудар метод-биле чоруткалаан шыгалдалдар болгаш түнел кичээлдерге долу харыларын хандырып келген эштерни маңа мактап адаары өөрүңчү. Оларның аттары—Н. Писарев, Ю. Катков, А. Абросимова, Л. Коржевский, Е. Сергиенко болгаш партия кежигүнү эвестерден—Г. Зиборова, Е. Кардашева болгаш оон-даа өскөр. Бо эштер болза, кичээлдерге өзүлүг ак-сеткилдег белекениң, беседаларга идеялыг кирип келгенер.

Делегейниң ийги дайынның кыска гитлержи Германияның фашист шериглери бистин советтер эрэн чуртувусче хөп-хөнертен оору-биле халдааннар.

Агрессчи дайынга белекелди арган герман империализм дыка ий чылдарың дургузунда чорудуңган. Саң-чөө капиталыңың эне-акшылыг болгаш шовинисттиг кештерин эрге-ажыктарың илеретип гитлержилерин Германияга ге-чагырганы боттарың хөлууга ганының соонда, дайынга белекел, ылаңгыя ССРЭ-же халдаашыңа белекел дендин күштөлгөн өргөн.

Германияны бо-чөпсөглээринге, делегейниң ийги дайынны белекелеринге болгаш кысып үндүрерин гитлержилерге идеялыг дуураа АКШ-тын, Англияны болгаш Францияны чагырыкчы империалист бөдүктери көргүскөн.

Гитлержи Германияны бо-чөпсөглээр-биле чергелештир Англияны, Францияны болгаш АКШ-тың адктары ССРЭ-ниң камгалап турганы айып чок чоруктуң политиканы, тайбыңга ынакшылдыг улустарың күштерин тайбың камгалап сыйрып катыштырарыңың политика бүгү-ле күштери-биле ийи, үзүп, фашисттиг агрессорларың ажап, ССРЭ-ге уду дайынны усырыңың орууңче оларны идириганнар.

Немец-фашисттиг армияның «тилетирбенин» дугайында бүгүлүг тоолу эш Сталин бодунуң чугаазыңа сойгалган илереткен. «Гитлержи фашисттиг армия, Наполеон биле Вильгельмниң армияларының чыла шаптырганы ышкыш, база-ла ыччаар чыла шаптырып болур болгаш чыла шаптырар-даа» деп эш Сталин чугаалаан.

Ол сталинчы өтүр көрүшкүнүн шынның Совет Эвилелиниң дайыны чорудулгазы бүрүн бадаткан. Капиталисттиг делегейге эне-күчүлүг армия болуп турган болгаш буржуаз политиктериниң база шериг ажалдаачыларының «тилетирбес» деп санап турганы немец-фашисттиг армияны Совет Армия чыла шапкан. Совет Армия капиталисттиг чурттарың чөпсектиг күштеринден бодунуң артык шынарлың оон-биле көргүскөн.

Делегейге тергилдиди чаалап алыр дугайында бодалды Гитлерден салгап алган болгаш делегейниң чаа дайынны кысырыңың орууңче кирген америк империалисттер делегейниң ийги дайынны кыска немец-фашисттиг агрессорларың салым-чолу канчап барган ийи деп чүвени мырнай-ла утуп турарлар.

Америк армияны «тилетирбенин» дугайында, АКШ-ка тиилелгени чачыктыг хуусаа иштинде хандырып берип шыдаар атомуг бонданың стратегиязың дугайында АКШ-тын, Англияны болгаш өске-даа капиталисттиг чурттарың реакциялыг парлалгазың калчарарың алгы-кышкызы немец-фашисттиг армияны «тилетирбенин» дугайында бадаткалдарың үдөшчө чок, хөй болганы ышкыш база-ла ыңдыг үдөшчө чок хөй чүвө-дир. Америк-англи интервентлериниң Кореяда ам таваржып турар аштырышкынары оларның чүгө кижик ханың ижиксээрин болгаш кем-буруулуун бүгү делегейни мурнуңга сойгалган илереткен эвес, харын АКШ-тың чөпсектиг күштериниң артык шынарлыңың болгаш тиилетирбенин дугайында америк алгы-кышкының үдөшчө чогуң сойгалган илереткен.

Тиилелге боду чөдип келбес, ону кызыкмак демисел-биле, улустун бүгү материалдыг болгаш моральдыг күштериниң күженишкени-биле чаалап алыр хөрек деп эш Сталин совет кижилерни өөредип турар. 1941 чылдың июль 3-те чугаалаан бодунуң чугаазыңа эш Сталин бүгү ажалды чаа, дайын байдалыңче эде тургузарыңче совет кижилерни кыйгырган.

Эш Сталинга удурутунган большевик партия болгаш Совет күрүне Ада-чурттуң дайынның бүгү совет улусту көдүрүп үндүргөн. Улус ажил-агыйны дайын байдалыңче эде тургузар талазы-биле канчаар-даа аажок улуг организастыг ажил көстүп көрбөзүн кыска хуусаа иштинде чорутуңган, чурттуң бүгү амыдыралы болгаш ажилың гитлержи Германияны тиилээри дээш демиселдин сорулгаларыңа чагырган.

Партия болгаш чакан дайынның айылы чок турган районнардан үлөтүр бүдүрүлгелерни ханы тиил-

Ада-чурттуң Улуг дайыныга совет улустун тиилелгези Совет күрүнең улуг-чайгайың болгаш күчүлүг, социалисттиг системаның капиталисттиг системадан канчаар-даа аажок артык шынарлың тодаргай көргүскөн. Өзүлүг улусчу тургузуг болуп турар бистин социалисттиг, нитиел тургузууус, бистик ажал-агый-агыйың социалисттиг системаны тиилээ.

Дайынга тиилелгени бистин күрүне тургузууус чөдип алган, дайынның бүгү шыгалдаларың бистин хөй националдыг күрүневиң алдары-биле тудуп эрткен болгаш бодунуң амыдыралгырың көргүскөн.

Дайынга тиилелгени Совет Армия чөдип алган, ыччангаш, кандыг-даа агрессчи империалисттиг күрүнең күштерин чыла шаап шыдаар бирги чергениң армиязы-дыр мен деп ол бодун көргүскөн.

Совет Эвилели дайынга тиилелгени совет улустун бүгү демиселини организаастың болгаш сорук кириктиңиң большевиктер партиязы болганы-биле чөдип алган.

Чүгө Совет Эвилелиниң улустары эвес, харын бүгү бурунгаар депшилгеге кижик-төрөлгөтөн боттарың тың алыкчы эш Сталинны ханы ынакшыл-биле болгаш канчаар-даа аажок улуг өөрүп-четиришкени-биле күрүп турар.

ССРЭ-ниң тиилелгези делегей байдалың болгаш бүгү делегейге күштерниң денгизин социализм лагеринге ажайыкты кылдыр өскөрткөн. Германия, Япония, Италия дээн ышкышындыг улуг агрессчи империалисттиг чурттарың чыла шаптырганың түнелдинде империализмниң лагери дыка кошкан. ССРЭ-ниң үлөгер-чижээ-биле сорук кирген улустарың хосталгалыг демиселини көдүрүшкүнү Чөөн болгаш Муруну-Чөөн Европаның элээн хөй чурттарың капиталисттиг системадан адырларың болдурган болгаш ук чурттарга улус демократиязың өзү-чүрүмүн тургустун.

Кыдат революцияны тиилелгези болгаш Кыдат Улус Республиканы тургустунган, Кореяны улус-демократтыг республиказың тургустунган, колониаларың улустарың национал-хосталгалыг шимчээшкенини күчүлүг көдүрүшкүнү, Германияны демократтыг республиказың тургустунган—ол бүгү чүлдөр дээрге капиталисттиг делегей улай-улай аштырып турар-дыр деп чүвениң чидиг хөдөйлөп келгенер.

Дайын сөөлүндөгү баргыч беш чыл планын хуусааның бетинде күөспишаан, совет улус дайынның болгаш эжелелдин улус ажил-агыйыңа чөдирген балгыларың чүгө бурчуу-биле экиртип шыдаан эвес, харын үлөтүр талазы-биле дайын мурнуңдагы денелди 73 хууга ажырган. Совет улус коммунизме оруктап бузурелдиг базым-биле чоруп орап.

Демократияны болгаш тайбыңны лагерин чедикшинеринден жорктан делегейни империалисттиг реакциязы төгүңүн хөжү-үдөшчө дедир эргилдирер дээш бодунуң бүгү күжүн салып турар.

АКШ-тын болгаш Англияны империалисттери ССРЭ биле тайбың кады-ажылдажылгадан ойгалапшаан, делегейни үшкү дайынны белектеп турарлар.

Тайбыңны болгаш демократияны хөзө тиилетирбес, дайын кысыкчыларың планы ылаңгыя буурап дүжөр деп чүвени төгүлүг булушкуннарың бүгү чорудулгазы илден хөдөйлөп турар.

Дайынны тайбың тиилээр. Оон сууру дээрге тайбың дээш демиселди кижик-төрөлгөтөн удуг гөшпий эш Сталинның удурутунуң турарында.

Д. ДЯГИЛЕВ, төгү эртемнериниң кандидаты.

Танды районнуң девискээринге 1950—1951 өөредилге чылында бир кежээки партия школызы, ВКП(б) төгүзүнүң допчу курзун өөренир 8 бөлүмнөр, И. В. Сталинның допчу намырды өөренир 9 бөлүмнөр, 13 политшколалар, бижик билбес чорукту узуткаарың 4 бөлүмнөри ажалдап эрткен. Партия, совет органдарың активинден 60 кижик марксизм-ленинизмниң үндөзүнөри бот-кичээл-биле өөренип келгенер. Партия чырыдышкынының өз четкизинде нитизи-биле 535 кижик, оон иштинде 269 коммунисттер, 110 комсомолчулар, 156 партия кижигүнү өзес активчилер бар.

Боттарың идея-политиктиг биллиниң денелени бедиринге коммунисттерниң соувургалы бо чалын онза улагаткан. Өөредилге чылының эгезинде парткабинет боттары өөренип турарларың кижик бурузүңгө тускай планнарың тутуп берген турган. Партия райкомунуң бюрозунга консультантыларың бадылаан, а олар тус-тус болгаш бөлүк кижилерге консультантылары кылып берип, оларны өөредилгезин контролдап турганнар. Партия кабинети бодунга лекцияларың болгаш теоретиктиг илеткелдериң база организастан келген.

Коммунисттер Н. Михайлюк, И. Лезный, Н. Михеев, Н. Мейкова, А. Абросимова болгаш өске-даа эштер боттарының идея-политиктиг билли бедиринге үлөгерлиг ажалдааннар. Олар боттарының кичээлдерин планнап алгаш ол өзүлөр номчулгаларың болгаш концепцияларың доктаамал кылып келгенер.

Районнуң кежээки партшколазы бо чылын эрткен чылдазыңдан дээр түнелди көргүскөн. Ону коммунисттерниң нити билг-медерелиниң тодаргай өзүлдөзүн хөдөйлөп турар. Болуп эртип турган кичээлдерин утка-шынарлыгы, идеялыг деннели экижиң, аныкчык бурчундун негелде шыңгыраан турган. Оон түнелдинде программады айттыңан материаллары бо чылын төндүр өөрөнгөн. Райпартшколаны 17 кижик чедикшиңниң дооскан, олар ам быжык билгени чөдип алганнар. Бо өөредилге чылында пропагандистерниң эки шилип тургускан чорук кичээлдериниң нити денелени бедиринге уду ролуу ойнаан. Н. Михайлюк, Н. Мареев олар кичээлдериниң черле эки белекелдиг боттарында эки концептилерин, шын планнарың чорудуп келгенер. Өөрөнгөн чүлдөр бүрүзү аныкчыкларга дүргөн билдинип турган. Ыччангаш кичээлдер соксаал чокча чаа-чаа темаларың шилчип турган. Дириг амыдыралык беседалар чорудар метод-биле чоруткалаан шыгалдалдар болгаш түнел кичээлдерге долу харыларын хандырып келген эштерни маңа мактап адаары өөрүңчү. Оларның аттары—Н. Писарев, Ю. Катков, А. Абросимова, Л. Коржевский, Е. Сергиенко болгаш партия кежигүнү эвестерден—Г. Зиборова, Е. Кардашева болгаш оон-даа өскөр. Бо эштер болза, кичээлдерге өзүлүг ак-сеткилдег белекениң, беседаларга идеялыг кирип келгенер.

чоруткан 3 бөлүмнөр четлес ажалдааннар. Оон чылдагы партия райкомунуң база парткабинеттиң, партия эге организацияларыңың талазыңдан өөредилге чылының эгезинден бээр хун-бүрүнүң контролон болгаш удурутулгазың кошкыкыңың биле тайбыларлап ужурулуг. 805 дугаарлыг шынчилел экспедициязында партия организациязың секретари эш Фролов чанында бөлүгү өөредилгезин шуут-ла үскөн.

Политшколаларың пропагандистеринден эштер М. Немкин, В. Корсуновский, А. Севашева олар онза кызыкмак ажалдааннар. Олар кичээлдер шактарыңдан өске үелерде негелдени иштинде 1—2 катан дынакчыларга немелде консультантыларың үргүлчү берип келгенер. Оларга болза, кижилерин биллиң быжыглаарыңа болгаш өөредилге программаның долзуу-биле эки өөренирине удуг дузалыг болган.

Пропагандист хүлээлгени багай күөсеткен эштер Михеев, Каракай, Чужинков оларны шүгүмчүлээр ужурулуг. Олар болза, кичээлдерин эне-чөвө идея-политиктиг деннелге чорудуп, харын чамдык боттары кичээл үзүп турганнар. Оон түнелдинде оларны башкылаан политшколалары программаны долу өөренип эрткен болгаш өөрөнгөн материалдарың дынакчыларың биллиң багай болуп көзүлгөн.

И. В. Сталинның допчу намырды өөренир бөлүмнөриң дынакчылары онза соугулалды көргүскөнөр. Олар өөрөнгөн бөдүктөр эки биллиң түнел кичээлдерге көргүскөнөр.

Пропагандистер Т. Идам, Ф. Решетников, Е. Кардашева оларны башкылаан дынакчылары түнел беседаларга эки биллиң көргүскүлээр.

Бижикти билбес болгаш биче билдир чорукту узуткаар бөлүмнөр боттарының ажалдарың түнелдинде база-ла үндүргөнөр. Оларны иштинден Ленин аттыг колхозта культурмейки Опейма өөредилге чылының эгезинде 15 бижик билбес кижини хүлээп алган. Олар ам номчуу, бижир кылдыр өөренип ап турарлар.

Оод-биле кады эрткен чылда районга партия чырыдышкының чорудулгазы чамдык политшколаларың болгаш политбөлүмнөриң мурнуңда чылдарда турган четлес-терден чалап шыдааның түнел көргүскөн. Партия райкомунуң харысалгалыг ажалдаачылары болгаш секретарың колхозтарга болгаш көдээ Советтерге баргылап турга-даа, коммунисттерин политиктиг өөредилгезин байдалың эвээш сонуургап турганнар. Парткабинет партия чырыдышкының өзүлүг төвү болуп ажалдаан. Чамдык партия организацияларың секретары тус-тус коммунисттерни политиктиг өөредилгезин контролдавай, ол айтырың партия хуралдарыңа чугаалапшаан тургулаан. Оон уламы-биле МТС-те, «Сталинчы орук» колхозта политшколалар шуут ажалдааннар.

Келир өөредилге чылында мындыг четтерини болдурбас дугайында баш бурунгаар организастиг белекелдериң эки чорудары чугула сорулга болур.

С. ТУШКОВ, парткабинет эргелекчизи.

Партияның эге организациязының политнижизидилгелиг анылы эни тургустунган

Тес-Хем районуң улгайтыр катышың Калинин аттыг колхозта партияны эге организациязы политнижизидилгелиг анылды шын тургузуп, ону хүн-бүрү удурутуп келген. Ол колхозта анык-агыйның тус-тус адырларында шууту 22 агитаторлар бар. Эге организация агитаторларды планна бадылап, тус-тус агитаторларга тускай даалгалары берип турар.

Политнижизидилгелиг анылды шын тургузуп, колхозчуларың ортузунга үргүлчү тандылыга кылып келгениң түнелдинде колхозтун ажал-агыйың бежик денелдиг.

Колхозта 50 коммунисттер ажалдык бүгү адырларында анылдап, колхозту бай амыдыралдык бодурлар дээш удурутуп, организаакчы ролун бедидип, күштөлдүргөн. Ажал-агыйның черлеринде шууту 22 агитаторлар бар. Агитаторлар колхозтун кежигүнерине областың чурттуң иштинде болуп турар болушкуннарың дугайың, база даштыкыда амыдыралдык дугайыңа лекция, беседалары кылып берип турган

болгаш үргүлчүлөп турар. Ызыгуур, Болат-оол, Кеский-оол, Шимиг, Дууту-оол олар эни агитаторлар деп санагырып турар.

Партия эге организациязының политшколазында 14 коммунисттер, 5 кежигүн эвестер, көдө ажал-агыйның тускай эртемнигер өөренип турган. Пропагандист эш Адыл хүлээлгезин эки күөседип, бедик түнелдиг лекцияны дына чычаларга кылып берип келген. Оон андагы бижик билбес болгаш биче билдир чорукту узуткаарың бөлүмнөри база эки ажалдап турар.

Политнижизидилгелиг анылды шын тургустунганы, агитаторларың хүлээлгезин эки күөсеткени-биле, эң ылаңгыя чакың тарылга үзүндө агитация ажалың маабартыңы-биле тарылтаны 7 ажал хүнүнүң иштинде дооскан. База колхозтун мал анылы эни денелдиг болуп турар. Малчың колхозчулар мадык чаш төлүү чөтчө ажаап, доруутуруп турар.

М. ДАЛАА

Дайынга болгаш фашизмге удур, тайбын дээш!

(„Быжгы тайбын дээш, улус демократиязы дээш!“ деп солунуң арыннарындан)

Июнь 15-те Бухарестте «Быжгы тайбын дээш, улус демократиязы дээш!» деп солунуң ээлчеглиги 24 (136) дугаары үнгөн.

Ук солунуң «Дайынга болгаш фашизмге удур, тайбын дээш!» деп эгелиги муруну чүлү чамдык чурттарың күрүңе ёзу-чурумуң дендин фашизмге удур турарыңа удур, капиталисттик чурттарың ажалчы чоннарың демократтык эрежелери дөш демиселдин айтырларыңа тураскаатынган. «Америк чаңчыларыңа камгалаар» деп чүвө чакырткан болгаш база «ийи партияны системге» даянган АКШ-та күрүңе ашпаардык фашизмге чоруну соолгу чыдарда эмни эрген. Ол чорун АКШ-та ола байдалдың чаратынганга, Тафт-Харлинн ажалчыларга удур хойбулуң болгаш өскө-даа антидемократтык хойбулуң херектеп турарыңа, тайбын дөш демиселчилерге удур суд чорудулгаларыңа, АКШ-тың Компартияның 11 удуртуктарың бужар багы-биле судтал шажылааныңа, фашисттик организацияларың ажал-чорудулааның күштелениңе, өскө-агылгар чорутуң, еврейлерни көрөс чорутуң, расизмни болгаш негрлерни өдүрүп-шаажылар чорутуң тедерешинде тодарай килерп турар. Соок-агылгар чорутуң, еврейлерни көрөс чорутуң, расизмни болгаш негрлерни өдүрүп-шаажылар чорутуң тедерешинде тодарай килерп турар. Соок-агылгар чорутуң, еврейлерни көрөс чорутуң, расизмни болгаш негрлерни өдүрүп-шаажылар чорутуң тедерешинде тодарай килерп турар.

Маршаллчан чурттарың буржуазчы чактары, америк империализмни ичин адрейбана, фашизмни бодунуң чурттарыңа база ол ышкыш непереди, фашисттик өдүрүкчүлүккү улустуң өскөн-килендин камгалап турар. Францияда олар демократтык организациялары боарын болгаш де Голльге эрежачыраа орутуу сазырын орадыштыр турарлар. Италияны, Англияны, Аустрияны, Бельгияны, Финляндияны чакастары фашистерни язы-бүрү аржар-биле амдынган турар. Югославияда болгаш Грецияда, Бразилияда, Аргентинада, Чилиде болгаш Латин Американың өскө-даа чамдык чурттарыңа, Испанияда болгаш Португалияда фашисттик ёзу-чурумуң Вашингтонун бүрү дөшкөнүнүн аш турар.

Чаа дайынның белеткели болгаш чамдык капиталисттик чурттарда күрүңе ёзу-чурумуң фашизмге ажалчы органика талазы-биле бот-боттарың холбашка, бот-боттарың дөшкөнү турар чоруктар-дыр деп ук солун бижип турар.

Империалистерниң чаа димезиниңиң өнөрине улус массалар тайбын дөш демиселдин күштелешиниң-биле антифашисттик чаңгыс эп-сеткидин быжгы-гыш саны-биле болгаш калбарышкыны-биле харысчыл турар. Тайбын дөш шимчээшкни фашизмге удур демисел-биле, боттарының хүн-бүрүдөгү негелделери болгаш демократтык эрежелер дөш ажалчы чоннарың хөдөлгөнчүлүккү-биле, антифашисттик дөш фронтунуң тургузушкуну-биле болгаш быжгыштыны-биле чарыбас холбашкан. Фашизмниң өнөрине ийди болуп турар «америк партияларың» антинационал политиказын шийтирилди-биле болгаш дес-дараалы-биле сойгалап алардыр чорун-биле, бирги ээлчеге барымы социалисттик удуртуктарың сойгалап илередири-биле тайбын дөш шимчээшкни үзүлбөс холбашкан.

Францияны Коммунисттик партияның ТК-зының кежигүнү Жорж Ковьонук ук солунда бизең чүлү Францияның ам үеде иштики политиктиг байдалы тодарай чуруп турар. Америк империализмниң Францияда агресси ажал-чорудулгаларың күштелениңиң чикелери ук автор кириген. Ук ажал-чорудулгаларың илерээшкениниң бирөөн болза, де Голльдин фашисттик өдүрүкчүлүккү ийдеп-ийдеп болуп турар. «Дайынга удур, дайыны белеткеп турар фашизмге удур, экономиканы дайын байдалдарыңче шийтирилди күштелдирип турар ая-

рал-түрегелге удур демиселдишкан, Францияны Коммунисттик партияны чуртталгы чонун улам хөй кезектерин бодунуң программасын долгандыр катыштырып турар»—деп, Ж. Ковьон ышчап бизең.

Ук компартияның программасы болза, америк эжелекчилерниң халдаш санынарыңдан чуртту камгалаарыңа болгаш фашизмге база дайынга удур демиселди организаастарыңа болуп турар.

Судтуң истел-сүрүшкүңүңе таварыш турар АКШ-та тайбын дөш чамдык кишилерни камгалаарыңа ак-сеткидиги бүтү кишилерни сурагыл америк чогаалчы Говард Фаст ук солунда бизең бодунуң чагааныңа кыйгырып турар. Тайбынның ол талаалчыларың арасында 83 харың негр доктор, тайбын камгалааның Америк информация төвүнүң удуртукчузу Дюбуа база бар. «Судга бо талазы-биле тайбынга ынашшыдык кижилер-терелгелерниң эң дөшө ийдегелерин берипкен»—деп Говард Фаст ышчап бизең.

Великобританияның Компартияның чигине секретариның ораакчысы Джордж Мэттьюс «Тайбынның Пактызы дөш Британияда шимчээшкни» деп түдүүде бизеңи болза, хөй-хөй мун англичаннар чаа дайыны бодурбас дөш боттарының изиг күзелени илереди, тайбын дөш демиселге ийдеп-ийдеп киришп турар. Плимутта бир кырган легионер Тайбынның Пактызын чарар дугайында Кыйтырыгыңа ааганга 1.000 ажал хол үжүң тынч алган; Шеффилдинде бир судумчузуң 80 кижилерниң 55-и ук Кыйтырыгыңа ааганга база боттарының холунуң үжүң салганар. Глазгога 19 чыңгычтар чүгө чаңгыс хүнүң дүргүзүңдө бизең 1.000 ажал хол үжүң чыып алган. Шотландияда наң экиндир бир заводтуң 66 ажалчыларыңың 65-жи ол Кыйтырыгыңа ааганга боттарының холдарыңың үжүң салган. Ычелээшк, «Британия бо талазы-биле өскө чурттардан оранчок чыдың каап турар, ынаганш ол чыдың калымыңың-биле моон сонгаар өткеш болбас деп ажалы-биле миннари эрежок чугула»—деп, Мэттьюс бижип турар. Хол үжүң чыыр талазы-биле кампанияны баштайгы ийи недельзың дүргүзүңдө, Тайбынның Пактызын чарар дугайында Кыйтырыгыңа Англияда 100 мун ажал ийи боттарының холунуң үжүң салган. Коммунисттик партия ол саны мырнай холчок эвээштин турар болгаш Тайбынның Пактызын ат салыры дөш кампанияны калбаа-биле непередириге тайбын талаалчыларыңа дузалар деп шийтирлээ.

Румын Улус Республиканың эртемнер Академиязының президентизи Траян Савулескунук чүлү «Улус-демократтык Румынияда эртемниң чөдүрүшкүнү» деп эгели.

Эртемни болгаш культураны улустуң өчүтү кылып талазы-биле шаандагы буржуаз-демократтык Румынияны эртемнер Академиязы сандыг-даа күш салбай турган. Практикадан болгаш чонун амдыралыңдан хоорулчак «ары эртемниң» теориязы суртаалданып турган. Ол дөшө румын экономиканы «мырнай-ла көдө ажалчы-айжы» характерни камгалаарын орадыштып турган дарлакты ачкыларың болгаш даштыкы империалистерниң эрге-ажаптарыңа дүшүрү болуп турарың ол-дур. Румынияны эртем төлөөлекчилеринде национал чоргарал чок турган, олар улустуң бодунуң тургусан уран-чүлүн болгаш оң алдарың чаңчыдарын дорамчылап көрүп турганар. Академиктиг ажалдарың хөй кезини даштыкы дылдарга парлатыш турган. Румын дыл өрөңир талазы-биле журнал безин француз дылга үнүп турган.

Эрге-чагырганы ажалчыңың аңгының чаалап алганың сонда эртемнерин румын Академиязың ажал-чорудулгазы чаа үндөңнерге салдынган, эртем ам бүгү улуска чедип бар болуп чорур. Ажалчы чоннар биле эртем ажалдакчыларың арасында чаа харысчыл тургустуңуң эгелээ. Эртем-

нерниң румын Академиязы ам бойдус эртемнериниң, физиканың, математиканың, техниктиг эртемнерниң болгаш нитилел эртемнериниң хөгжүлдеңиге улук кичөөңейип салып турар. Дына хөй чаа-чаа институттар база тургустунган. 1950 чылда күрүңе эртем хөгжүлдеңиге бир миллиард ажал койун үндүр берген. Соолгу ийи чылдарың дүргүзүңдө академия улус ажал-агайыны, азы бир чыл иштеде 27,5 миллион тона хөмүрү бээр. Печ хоорайдан ырак эвесте хөмүр даш талазы-биле байлак черде шахтаның Кома деп хоорайыңагыңың тудуу жалбарган, Улус-улук чуртталгы бажың, нары өскөн болгаш ийи нити чуртталга бажың база тургустунган. Чоокку үениң иштиде шахтерлар 210 бажың харны алырлар.

Ийи чыл мурунда Комага үш мун беш чүс-ле чуртталгылар чуртталган, а ам чуртталгыларың саны 9 мун болуп турар. Беш чылдың төңүзүңдө Кома улук улустуңуң хоорайы апар (СЭТА).

«Коммунисттик болгаш ажалчы партияларда» деп бөлүктө ук солун, янызы чурттардан келген меделерни пардап үндүргөн. Болгарияны Коммунисттик партияның Топ Комитеди чер ажал-агайының министрствозунуң чыныгы политиктиг эргелди машина-трактор станцияларының чыныгы пол-литондистерни тургузуу дугайың да доктаал хүдээп алган. Партияны болгаш түрүнениң ам үеде кол сорулгазы болза күш-ажалты кооператив чер ажал-агайылар, күрүнениң чер ажал-агайылар болгаш МТС-терни организааста-ажал-агайы база политика талазы-биле быжыдары болуп турар деп ук доктаалды ышчап чугулап турар. Ук доктаалды Бутуар, МТС бүрүзүң-ле партия, профсоюз, аныгыстар организациялары удуртук база партия-политиктиг ажал дөш бүрүн харысчыл болуп бир политиктиг тургусту-

нар. Албанияны күш-ажал партияның ТК-зының ола пленуму көдө ажал-агайың социалисттик чарышкының дугайында айтырыгы чугулашкып өскөн болгаш ол талазы-биле ам үеде кол сорулга болза көдө ажал-агайың будурүчү кооперативтерниң санын өстүрүңдө эвес, а туруп турар кооперативтерни организааста-ажал-агайы талазы-биле быжыдаларыңа болуп деп демделгенер.

Бо чылдың майда Индияны Коммунисттик партияның Топ Комитеди хуралы болган. Ук хуралда Индияны Коммунисттик партияның программаның төлөвөлени чаңгыс эп-сеткилде хүдээп алган. Ажалчы аңгы биле тараачыларың эвеледип каңнаарыңа, профсоюздарың, тараачынар организациялары болгаш өскө-даа массалык организациялары каттап тургузууңа партия организацияларың болгаш партияның бүгү кежигүңериниң дүңгөни шийерин чурттуң бүгү-ле булуңнарыңа мөөңөр, а ол ышкыш ажалчыларың тараачыларың бирги чергени негелделериниң боттанымшыкың чедип алыр дөш, оларны болгаш өскө-даа класстарың база чонук өскө-даа кезектерин демиселге дуза-лаар, хостала, демократия болгаш тайбын дөш чүлүкү массалык шимчээшкни хөгжүдөр деп шийтирип Индияны Коммунисттик партияны Топ Комитеди хүдээп алган. Ук Топ Комитет эш Раджешвар Раону партияның чигине секретарины хүдээлелеринде хостан. Амдызында ук партия чигине секретарь чок турар. Политбюро партияны ТК-зының секретариаты ышкыш база ынаар ажалдаар, а эш Ад-жой Гхош ук Политбюро баштап-удуртук. Программада болгаш партияны политиканы дугайында меделде көрүстүңгөн политиктиг удуртулганы улам чедип бар болуп турар, база партияның топ удуртулгаларың составына эрежок чугула өскерилгелери кылып төлөөдө, Индияны Коммунисттик партияны Топ Комитеди чоокку үе иштиде бүгү Индияны партия конференцияны чыдырар деп шийтирлээ.

Ук дугаарда Пабло Неруданың «Латин Американың интеллигенциясы» деп чүлү, Ян Мареяны политиктиг чүлүдери болгаш өскө-даа материалдар база партияга.

«Улус демократиязының чурттарында Венгрияның хөмүр-даш улустуңуң хөгжүлдези»

БУДАПЕШТ. Венгрияның улус республиказының Күрүңе хуралыңдан чоокта чаа бадыйлаң улустуңуң беш чыл планының төдүңгөңү болза, беш чыл планының төңүзүңдө чурттуң хөмүр-даш тывыкы 1949 чылга деңгээрге, ийи чартык чыгыс катал улустуңуң ийке, азы бир чыл иштиде 27,5 миллион тона хөмүрү бээр.

Печ хоорайдан ырак эвесте хөмүр даш талазы-биле байлак черде шахтаның Кома деп хоорайыңагыңың тудуу жалбарган, Улус-улук чуртталгы бажың, нары өскөн болгаш ийи нити чуртталга бажың база тургустунган. Чоокку үениң иштиде шахтерлар 210 бажың харны алырлар.

Ийи чыл мурунда Комага үш мун беш чүс-ле чуртталгылар чуртталган, а ам чуртталгыларың саны 9 мун болуп турар. Беш чылдың төңүзүңдө Кома улук улустуңуң хоорайы апар (СЭТА).

«Бир дугаар чартык чылдың планының хөгжүлдези»

БУХАРЕСТ. Беш чылдың бир дугаар чылдың планы түсөлдүр дөш чарышшылаан, Румынияны оң-оң улустуңуң бодурүлгелериниң ажалчы чоннары бир дугаар чартык чылда планизмниң продукцияны будурүп үндүрүңдө хуу-саа бетинде доозуп турар.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Улус демократиязының чурттарында Венгрияның хөмүр-даш улустуңуң хөгжүлдези

БУДАПЕШТ. Венгрияның улус республиказының Күрүңе хуралыңдан чоокта чаа бадыйлаң улустуңуң беш чыл планының төдүңгөңү болза, беш чыл планының төңүзүңдө чурттуң хөмүр-даш тывыкы 1949 чылга деңгээрге, ийи чартык чыгыс катал улустуңуң ийке, азы бир чыл иштиде 27,5 миллион тона хөмүрү бээр.

Печ хоорайдан ырак эвесте хөмүр даш талазы-биле байлак черде шахтаның Кома деп хоорайыңагыңың тудуу жалбарган, Улус-улук чуртталгы бажың, нары өскөн болгаш ийи нити чуртталга бажың база тургустунган. Чоокку үениң иштиде шахтерлар 210 бажың харны алырлар.

Ийи чыл мурунда Комага үш мун беш чүс-ле чуртталгылар чуртталган, а ам чуртталгыларың саны 9 мун болуп турар. Беш чылдың төңүзүңдө Кома улук улустуңуң хоорайы апар (СЭТА).

Бир дугаар чартык чылдың планының хөгжүлдези

БУХАРЕСТ. Беш чылдың бир дугаар чылдың планы түсөлдүр дөш чарышшылаан, Румынияны оң-оң улустуңуң бодурүлгелериниң ажалчы чоннары бир дугаар чартык чылда планизмниң продукцияны будурүп үндүрүңдө хуу-саа бетинде доозуп турар.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестиниң машина тудууңуң заводунуң коллектив ийи дугаар чартык чылдың нормазының продукцияларын үндүрүп эгелеп берген. Бухарестиниң вагон тудууңуң мастерскаялары ады айларың оналгазын хуусаазыңдан 23 хонук бурунгар мурун доозулган. Бухарестиниң топ паровоз-вагон септелгезиниң мастерскаялары ажалчылары болгаш инженер-техниктиг ажалдакчылары июнь 12-де ийи дугаар чартык чылдың оналгазын күсөдиринче эгелеп кирипкенер.

Чуртта улук будурүлгө болуп Бухарестини